

ב"ה, גליון כו חשון תשכ"ז

וועד העולמי לזכות את הרבים

כל אחד יקבל על עצמו להחזיר בתשובה לכל הפחות מאה אנשים,
על ידי שיורה לו הדרך האמת ולהוציאו מקליפות הערב רב נזכה להגאולה שלימה בב"א
ירושלים עיה"ק תובב"א

ארגון מיוחד שהוא מדריך ומורה דרך למזכי הרבים להרבות כבוד שמים

פרק כא

עם ד' חזקו ונתחזקה

הנה כאשר נתבונן במצב הזמן כעת, נמצאהו כי הוא נורא מאוד מאוד כי מצוקותיו רבו כמו רבו ואי אפשר לנו להעלות על הכתב, ונתקיים בימינו ממש התוכחות האמורות בפ' בחוקתי ובפי תבא.

אבל יש לנו להתבונן במה שכתוב בפרשת ואתחנן והפיץ ד' אתכם בעמים וגו' ובקשתם משם את ד' אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך, בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו כי אל רחום וגו' כי זו הפרשה מרמז על זמן הגאולה כדאיתא במ"ר בדברים, יתברך שמו של הקב"ה שיודע מה היה ומה עתיד להיות, ומגיד מראשית אחרית, בפרשה זו הראה משה לישראל אם יחטאו האיך הן עתידין לגלות והאיך הן עושין תשובה והאיך הן נגאלין, האיך הן חוטאין דכתיב ועשיתם הרע וגו' ואח"כ והפיץ ד' אתכם בעמים ואח"כ בצר לך וגו' א"ר אלעזר כשנגאלו ממצרים מתוך חמשה דברים נגאלו, מתוך צרה דכתיב ויאנחו בני ישראל, מתוך תשובה ותעל שועתם, מתוך רחמים וירא אלהים את בני ישראל, מתוך הקץ וידע אלהים, אף לעתיד לבוא מתוך צרה בצר לך, מתוך תשובה ושבת עד ה' אלהיך, מתוך רחמים כי אל רחום ה' אלהיך, מתוך זכות אבות לא ישכח את ברית אבותיך באחרית הימים הרי מתוך הקץ, וביאור המאמר הוא דכל החמשה דברים יסייעו להגאולה והיינו דאלו היתה תשובה שלימה אז היא בעצמה היתה מביאה הגאולה אף שלא בזמנה דכתיב היום אם בקולו תשמעון, אבל בזמן שאין התשובה שלימה אז צריכה היא לכל החמשה דברים לקירוב הגאולה.

וע"כ אל יפלא בעינינו במה נזכה בדור הזה להגאולה דהלא לא אכשור דרי ואדרכה בדורות הקודמין היינו עומדים במצב יותר קרוב לעבודת השם, אבל התשובה פשוטה דאז לא הגיע עוד זמן הקץ וגם אולי לא הגיעו עוד אז הצרות למרום קיצו כהיום, וכהיום שנתקיים בנו כל הסימנים האמורים במסכת סנהדרין (דף צ"ז) סמוך לגאולה, וגם גדר הפיזור והטלטול בקצות הארץ, ונתקיים בנו אם יהי' נדחך בקצה השמים נוכל לקות כי התקבצו כל הדברים יחד ובהתעוררות תשובה מועטה נוכל לקות כי יקרב הגאולה, כי הצרות הגיעו למעלה ראש והגלות נתארך עד שנוכל לומר בפשיטות כי כבר הגיע זמן אחרית הימים*) וא"כ עתה בודאי החיוב עלינו להתעורר לתשובה וזה יקרב הגאולה וכמו שנאמר בפרשת נצבים ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום ושב ד' אלהיך את שבותך ורחמך.

* ואל יטעה הקורא בדברינו שהגיע זמן אחרית הימים שאנו מחליטין שעת זו היא זמן הקץ בצמצום כי הדבר הזה בודאי סתום וחתום עד הגלות נגלות אור ישועתו, אבל על כלל הזמן אנו אומרים שהעת הזאת בודאי חבלי משיח הוא שנתקיים בו כל הסימנים שנאמרו בגמרא אודות הזמן ההוא, ועד כמה ימשך לא נוכל לדעת, וכיד ד' הוא לשום קץ להחבלים ולמהר הלידה, וכידוע מה שכתב הגר"א כי כל הגלות הוא בחינת הריון, וסוף הגלות כשהגיע זמן קרוב לקץ הוא בחינת חבלי לידה].

ואף בכל זמן וזמן שמגיע צרות לישראל מחוייבים הם להתעורר לתשובה ובזה יוסר הצרות מהן כמו שכתב הרמב"ם בהלכות תענית פ"א וז"ל [דאם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקריה, הרי זה דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתי גם אני עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו, אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי עכ"ל], וכ"ש בזמן הזה שהצרות תכופות עד מאד וזה הוא אחד מסימני הגאולה כמו שאחז"ל אם ראית צרות מושכות ובאות כנהר חכה לו שנאמר וכו' בודאי צריך הוא להתעורר לתשובה כל אחד ואחד לעצמו, ומי שהיכולת בידו לזרו לאחריים וזכות התשובה יגרום שירחם ד' עלינו יזכור לנו ברית אבות ויגאלנו גאולת עולם, כמו שכתוב ושבת עד ד' אלהיך ושמעת בקולו כי אל רחום ד' אלהיך וגו' ולא ישכח את ברית אבותיך וגו' (חומת הדת מהג' חפ"ח)

והנה כאשר נתבונן בחורבן שני בתים נמצא כי בית ראשון נחרב העיקר על עון בטול תורה כמו שאחז"ל על הפסוק על מה אבדה הארץ ויאמר ד' על עזבם את תורת, ויותר הקב"ה על עון ע"ז וג"ע ושפיכת דמים ולא ויותר על עון בטול תורה, ובית שני חרב על עון שנאת חנם כידוע, ובעו"ה בזמנינו שני העונות שולטות עון בטול תורה גבר מאוד עד שבעו"ה בכמה מקומות בתי מדרשים סגורין ואין פותחין אותם אלא לתפלה וגם הפתוחין שוממין כל היום, אוי לנו מה שעלתה בימינו ובפרט כאשר נתבונן אודות הנהגתינו עם בנינו הוא נורא מאוד בעו"ה שאנו משתדלים ודואגים כל היום עבורם רק לענין מצבם הגשמי, ועבור מצבם הרוחני מה שאנו חייבים לאלקינו ללמדם תורתו ויראתו הוא רק טפל אצלנו בעו"ה.

וכן בעניני שנאת חנם נתחזק מאד בעו"ה בדבר הפירוד אף בין האנשים המאמינים בתורת ד' בשלימות וממילא*) הופקר בעו"ה ר' הלאוין דלשון הרע ורכילות וידוע גדול ההריסה של העון החמור הזה שמעורר המקטרג הגדול וממשיך הגלות על כלל ישראל, וע"כ עלינו החוב כשנבוא לשוב לד' להתחזק לתקן את שני הקלקולים האלו ונזכה לגאולה ב"ב, כי לא באמירת אשמנו לבד יוגמר התיקון, כ"א לתקן המעוות ממש.

וע"כ ראשון לכל צריך בלימוד התורה כל אחד לפי כחו, ומן הראוי שיתקבצו כל יראי ד' יחד בכל עיר ועיר ולטכס עצה איך להתחזק בענין לימוד התורה וקיום המצות ולהציל אותם שלא נפלו עוד ברשת המדיחים**), וידוע שזכות התורה גורם לקיבוץ גלויות כמו שאחז"ל אין הגלויות מתכנסות אלא בזכות התורה שנאמר כי יתנו בגוים עתה אקבצם.

* אמר רב פפא לית דעניא מכלבא ולית דעתיר מחזירא, יש לדקדק מאי מספר לנו זאת, ויש לומר כי באמת כל התורה מפי הגבורה שמענו, ועכ"ז אנחנו רואים כי כל הלאוין שבתורה אינם שוים, כי יש לאוין שהעולם נזהר בהם עד מאוד, כגון "ואת החזיר לא תאכלו" אם רואה א' בחבירו שאוכל חזיר יפרוש ממנו ולא ירצה להתחתן עמו ויבוש לדבר עמו, ויש לאו חמור מזה הרבה וקל הוא בעיני האדם וכצחוק נחשב הוא בעיניהם, כגון לדבר לשון הרע אז יאמר מה זאת. ובדרך רמז כי הלאו של "חזיר" הוא לאו עשיר, כי הכל יראים ממנו, והלאו דלשון הרע הוא לאו עני שאין מי שירא ממנו, והנה ארז"ל במס' פסחים כל המספר לה"ר ראוי להשליכו לכלבים, והטעם כי גם הוא דרכו תמיד לנבוח ככלב, וז"ש רב פפא "לית דעני מכלבא" רצא לומר לית לאו עני מלה"ר, "ולית דעתיר מחזירא" מהלאו "ואת החזיר לא תאכלו" הכל יראים ממנו (רפה"נ בשם הגר"א)

(***) בעת התחילו הפריצים להתבצבץ (בעיר רעשארג) עד שהתגברו והלכו מאד מאד, פתח הח"ס ז"ל דברי תוכחת מוסר להשרידים אשר ה' קורא עליהם והמשל הזה אמר בדרשה אחת על אלה פורצי גדר כבזמנינו, מלך א' הי' לו בת אשר נפלה למשכב בחולי גדול ומיד שלח אחרי אבירי הרופאים של בית המלך, אחרי הימים כאשר המלך הלך לבקר את בתו החולנית מצא אחד מן הרופאים עומד לפני חדר משכבה מזוין בכלי זין, וילך אחת הנה כאחד מאנשי המלחמה, שאל אותו המלך מה טיבו של דבר זה, אמר לו על משמרת אדוני המלך אני עומד, הלא צוית אותנו שנהיה על ביתך להשגיח ולשמור מזג הבריאות של בית המלך ועתה כאשר שמענו וראינו שנפלה בתך לחולי גדול כל זמן שהיה מחשבה אצלינו שאפשר להביא לה מזור ותרופה היינו מחשבין ועושין כל דאפשר להיות לה רפואות תעלה, אמנם כעת אנו מביעים ויודעים שהחולי הזה אשר נפל על בתך אין לו רפואה.

בדרך הטבעי ואנושי לעולם, ואף גם שהחולי הזה טבעו שמדבק עצמו לכל המקרב אליו ומעפש את האויר עד שכל השואב אותו האויר הוא בסכנה גדולה ומתייראין אנו ודואגים על כל הנשאר לבית המלך שלא ישלוט במ החולי הזה חס ושלום ע"י התקרבות אל חדר משכבה ע"כ הסכמנו יחד להיותנו שומרים הפתחים למחות בכל תוקף ועוז שאל יבא א' מבני בית המלך אל חדרה ואל יקרב אל פתח ביתה זה המשך. והנמשל אמר רבינו ז"ל על כל איש מישראל מוטל מצות תוכחה כדאמר קרא הוכח תוכיח וקו"ח על הראשים המנהיגים והם ממונים על בית מה"מ הקב"ה לשמור מזג בריאות בניו מה שנוגע לנפשם ולשמור נשמותם שלא תכלינה ולהזהירם ולומר להם זה הדרך לכו בה לחיי עולם (ל"ה)

וכן בענין שנאת חנם יראו לתקן המעוות, דהיינו ראשון לכל יזהרו מאוד באיסור לשה"ר ורכילות*) שע"ז הקפידה התורה מאד מאד כידוע מן התורה ומן הכתובים, שנאמר שש הנה שנה ד' ושבע תועבת נפשו וקחשיב שם השביעי דהיינו משלח מדנים בין אחים, וכן מצינו בזכריה ח' קודם בנין בית שני דכתיב אלה הדברים אשר תעשו אמת ומשפט שלום***) שפטו בשעריכם ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם וגו' כי את כל אלה אשר שנאתי נאום ה', ולהיפך צריך להתחזק להשריש בלבבו אהבת עם ד' המאמינים בתורתו [ומקדשים שמו תמיד יום ולילה ומתרצים תמיד לסבול מצוקות ותלאות עבור כבודו היש גוי קדוש כזה] ולהשתדל בטובתם הן בעניני הגוף והן בעניני הנפש, שכל זה הוא נכלל במ"ע של ואהבת לרעך כמוך, וכן להתחזק במדת הצדקה והחסד בכל היכולת מפני שהיום נמצאים כמה וכמה נפשות רעבים ללחם וערומים, וצריך לטכס עצה אודותם איך להחיותם, שכל זה מקרבת את הגאולה, כמו שאמרו חז"ל גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה שנאמר שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות, והיינו שע"י הרחמים שמרחם אחד על חבירו ומתחסד עמו נתעורר מדת החסד העליונה, וכדאיתא בתנא ד"א זוטא שאלו תלמידיו את ר"א הגדול מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח, אמר להם יעסוק בתורה ובגמ"ח, וכן היה גם כן במצרים קודם הגאולה שנתקבצו יחד ועשו חיזוק לעבודת ה' ולמדת החסד, וכדאי' בתנא ד"א פכ"ג כשהיו ישראל במצרים נתקבצו כלם וישבו יחד משום שהיו כלם באגודה אחת וכתרו ברית יחד שעשו גמ"ח זה עם זה וישמרו בלבבם ברית אברהם יצחק ויעקב ולעבוד את אביהן שבשמים לבדו ושלא יניחו לשון בית יעקב אביהם ושלא ילמדו לשון מצרים מפני דרכי עכו"ם שבהם עיי"ש.

(*) הגר"א ז"ל קבל על עצמו ענין גלות, ונודמן ששכר בדרך עגלה אצל עגלון אחד ישראל, והסוס בהליכתו בדרך נודמן שסר מן הדרך והלך על ערוגות ההולכות בצד הדרך והערוגות היו של עכו"ם ונסתכל העכו"ם מרחוק ורץ להעגלה להכות להגר"א היושב בתוכה, והיה ברצון הגר"א לענות לו אני אינני פושע בזה, העגלון חייב בזה שלא שמר בהמתו כראוי, ונתחזק ולא ענה אותו דבר, ואמר הגר"א אח"כ שאלו ענהו דבר זה היה נכנס עי"ז בכלל מלשין והיה מוכרח אח"כ להתגלגל עבור זה בכלב נובח ולא היה מועיל לו להצילו מזה לא תורתו ולא מצותיו (שם עולם ח"ב בהשמטות)

(**) הרה"ק ר' יודא צבי מסטרעטין זצ"ל היה לו מחלוקת עם הרה"ק ר'מאיר מפרמישלאן ז"ל, פעם אחת היה הרב ר"מ בלבוב ובעת ההוא הי' שם גם הרה"ק מסטרעטין, נזדמן שחסיד א' מלבוב שהתאבק בעפר רגלי שניהם הכניס אז את בנו שנולד לו בכריתו של אברהם אבינו הלך וכביד את רבינו מפרעמישלאן בסנדקאות ואת מרן מסטרעטין במוהלות, הרה"ק מסטרעטין לא שאל מי יהי' הסנדק ורבינו לא דרש מי יהיה המוהל והחסיד החריש ולא אמר כלום. כשהגיע יום הברית לקח בעל הברית עגלה ובא לפני בית הרה"ק מסטרעטין וביקש אותו לישוב ויסעו למקום הברית בנסוע העגלה דרך הבית שהתאכסן שם רבינו אמר להרה"ק מסטרעטין שימחול רגעים אחדים כי הולך הוא לקרא את הסנדק, ואחר רגעים אחדים יצא מהבית רבינו הקדוש מפרעמישלאן לישוב על העגלה, כיון שראה אותו הרה"ק מסטרעטין והוא היה עוד במחלוקת עמו הסיב פניו לצד אחר, והנה רבינו הקדוש בא עד העגלה וראה את הרה"ק מסטרעטין יושב בהסבת פנים פתח ואמר מאיר יספר לכם מעשה, בארץ ספרד ידוע כי נגלו משם כל מי שנשאר באמונה ישראל ובעת ההוא היו הרבה אנשים שלא היו להם די אומץ נפש לקדש השם בפרהסיא ולמראית עין המירו רצא לומר ובסתור לבכם נשאר יهودים, הרבה מאלו האנוסים היו לגדולי המלכות ושום אדם לא ידע כי המה יהודים באמת, פעם אחת נחלה למיניסטער אחד והוא היה מאותם האנוסים, כיון שהיה מסוכן שלחו אחרי הכומר שיתודה לפניו כמנהגם, והנה למיניסטער אין מביאים כומר פשוט ושלחו אחרי בישאף מפורסם נזדמן שהביאו בישאף שהיה גם הוא מהאנוסים ובסתור נשאר נאמן לתורת ה'. בכא הבישאף לחדר החולה, סיבב המיניסטער פניו לצד אחר ולא רצה להסתכל בו, חשב הבישאף מתחילה שהעלף וקרא את הרופא שיראה מצבו אם עוד יוכל להתודות, בא הרופא ואמר שלא הרע לו כללו הוא באותו מצב שהיה מקודם שדיבר עם כל האנשים שהיו אצלו מיד הבין הבישאף שהמיניסטער אינו רוצה להסתכל בו לפי שמאמין הוא בכורא יחיד ומיוחד ית"ש פטר את הרופא מהחדר גחן על החולה ולחש לו בהתלהבות עצמו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, כיון ששמע המיניסטער החולה כך אמר בלבו הנה גם זה מאמין הוא באל אחד ומיוחד מיד הסיב פניו אצלו הנה כי כן גם שנינו עובדים את אלהי ישראל כל אחד ואחד כפי דרכו וכפי מה שקיבל מאבותיו ורבותיו הקדושים ויחדו יהיו תמים לעבודת ה' יתב' א"כ הסיבו פניכם אלי שלום עליכם ר' יהודא הירש, מני אז נעשה שלום ביניהם.

ובאופן זה אנו צריכין לעשות גם כן בימינו להתחזק בשני עקרים תורה וחסד ויתכפר לנו עונותינו, ויקרב הגאולה עי"ז*) והנה יש עוד עיקר גדול דבר שמקרב את הגאולה והוא התפלה והצעקה, וכמו שהיה במצרים וכדכתיב ונצעק אל ד' אלהי אבותינו וישמע ד' את קולנו, גם אנו בזמנינו צריכין להתחזק בתפלה וצעקה לד' כי אחרי שהקב"ה מבקש שנתפלל לפניו למה נחשה בעת הזאת, ומלשון ונצעק וכן ממה שכתוב וישמע ד' את קולנו ולא כתיב את תפלתינו, משמע שאין די בתפלה בלחש שאנו מתפללין בכל יום אלא צריכין להתאסף ביחד ולצעוק לד' כגון באמירת אבינו מלכנו וכיו"ב עד שישמע ד' צעקת עמו וישלח ישועתו והנה כל אלה הדברים שכתבנו בכאן דברים עקרים הם שצריך לשום לב לאחוז בהם, וימהר ד' עי"ז גאולתו גאולת עולם בב"א.

(תוה"ד)

(**) וכן להתחזק בענין שמירת השבת, שגם זה מקרב הגאולה, כמו שאחז"ל אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין, ואף שאין אנו יכולין לזרז לכל ישראל, עכ"פ כל אחד בעירו ובמקומו בודאי מחויב לעשות כל מה שיוכל, ועיין בס' שם עולם. [מבעל חפץ חיים זי"ע]

והנה כתיב קרא וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע וכו' ואחז"ל שמרמו על מה שנשבה ארון ה' בשדה פלשתים ולבסוף כבדה מאד יד אלקים עליהם עד שהוכרחו לשלחו אל מקומו, שאמר הקב"ה אלו תרנגולת של אחד מכם היתה בורחת כמה מבואות הי' מחזר אחרי', וארון בריתי בשדה פלשתים ואינם חוששים, ותשע לי זרוע. ואף אנו

נאמר בענינו אלו היה נולד איזה ד-בר בעיר ר"ל שע"ז הי' מקלקל כל עסקיו כמה טצדקי היה עושה כדי להפריע את הדבר, וכן בענין זה כאשר אנו רואים בעוה"ר שרבו המתפרצים להפריע דת קדשנו שהוא חיי נפשנו לעד ולנצח נצחים ע"י התפשטות ספרי חצוננים, חל החיוב עלינו לחזק דת קדשנו בכל עיר ועיר ע"י הרבצת תורה הן לבע"ב, הן לנערים, הן להמון עם, אבל כשאין אנו עושים כן ואנו מחשים מזה. נראה שאין אנו חוששים לכבודו יתברך וכדי בזיון, והנה אנו מזרזים אפילו לאומות העולם ה'בו לד' משפחות עמים ה'בו לד' כבוד ועוז, ורצא לומר דראוי בודאי ליתן כבוד לשמו יתברך, ולפי"ז כ"ש דראוי לנו ישראל עם קרובו לתת כבוד לשמו ית' תמיד, אבל חס ושלום כשהאדם מעלים עין מזה מה הוא צועק לבני עם אחר ה'בו לד' כבוד, וכבוד לד' כשהאדם מחבב תורתו ומצותיו לעיני הכל ומזרזם שגם הם יקיימו דבריו.

(חזה"ד [מבעל חפץ חיים זי"ע])

(המשך אי"ה בגליון הבא)